

Cultura Nostra

**V. KÁRPÁT-MEDENCEI KÖZÉPISKOLÁS
TÖRTÉNELMI VETÉLKEDŐ**

ÍRÁSBELI ELSŐ FORDULÓ

2006. FEBRUÁR 7.

ISKOLA NEVE ÉS PONTOS CÍME:

.....

.....

CSAPATTAGOK:

1,

2,

3,

PANNONHALMI FŐAPÁTSÁG

RÁKÓCZI SZÖVETSÉG

Felügyelőtanárok:

Összpontszám:.....

Javító:.....

I. Egészítsétek ki a szövegek hiányzó részeit, majd válaszoljatok a kérdésekre!

1. „Eközben pedig Henrik fiai és néhány más nemes, Bavaria hercegét hozták be Hungaria királyául. Ő eljött, és az országáltal elvitt koronáját visszakérte; majd ezt magával hozva az Úr ezerháromszázötödik évében-ba, a királyi városba ment, hogy ott törvényesen királlyá koronázzák...

...Rövid idő múlva elhatározta, hogy Tamás fiával, Bekével Erdelw földjét is meglátogatja; de ottvajda elfogta, és sok napon keresztül megkötözve várában tartotta.”

Kik voltak az említett uralkodó magyarországi támogatói, mit tudtok sorsának további alakulásáról?

2. „Ebben az időben, amikor Hungaria a várva várt béke nyugalmanak örült, és ellenségei sehonnan sem háborgatták, a béke megbontója és a gyűlölet magvetője, az ördög egy nemzetségbeli,nevű éltes és őszülő fejű nemes szívének azt sugallta, hogy egy napon karddal ölje meg urát, Károly királyt, úrnőjét,királynét és két fiukat, és

..... nevű leányát is, ezt a gyönyörű szüzet kivonszolták a királyi udvarból, orrát meg ajkait csúful megcsonkították, hogy csak a fogai látszottak...”

Mi volt az uralkodó elleni merényletkísérlet kiváltó oka?.....

3. „...az Úr ezerháromszázharmincadik évében a király-nak, a vlachok vajdájának a földjére kelt át... hogy a király űzze el (a vajdát) arról a földről...”

Hol zajlott le az összecsapás, mi lett a következménye?.....

16 p.

II. Igazak vagy hamisak az alábbi megállapítások? A megfelelő szót karikázzátok be!

A királyi hercegség, a Szlavóniára és Erdélyre kiterjedő báni és vajdai különkormányzat jelentette e tartományúri hatalom kialakulásának alapját. Igaz-Hamis

A tartományurak köré a királyi udvar mintájára saját udvartartás szerveződött. Igaz-Hamis

A tartományurak nem változtattak a fennhatóságuk alá került terület megyeszervezetén.

Igaz-Hamis

A XIII. század második felétől fellendült várépítési folyamatot a tartományurak megakasztották. Igaz Hamis

I. (Nagy) Lajos megpróbálta a balkáni fejedelmeket egy törökellenes háborúra rávenni.

Igaz-Hamis

1346-ban a székelyek a tatárok földjére vezettek győztes hadjáratot, melynek következtében a tatárok a Fekete-tenger partjáig menekültek. Igaz-Hamis

I. (Nagy) Lajos király idején jött létre Moldvában az önálló román vajdaság. Igaz Hamis

A XIV. században a legkisebb mértékben a pálosok kolostorhálózata bővült Magyarországon.

Igaz-Hamis

A koldulórendek főszerepet játszottak az eretnekmozgalmak letörésében. Igaz-Hamis

I. (Nagy) Lajos király Bulgária és Havasalföld területén püspökségeket alapított, melyek hosszú évszázadokon keresztül fennállottak. Igaz-Hamis

10 p.

III. Ki vagyok én?

1. Tótsolymosi Apród János néven láttam meg a napvilágot. Családi birtokom elvesztését követően értelmiségi pályára léptem, majd királyomat a kancellárián szolgáltam. 1355-ben elnyert főesperesi címem után kaptam ma is használt nevem.....

2. Nagyszalontán születtem, paraszti családból származom. Ifjúkoromban zsoldosként harcoltam Itáliában, vitézségem jutalmaként királyom ispánná tett.....

3. Férjem ellen elkövetett súlyos vétkem miatt sógorom bosszúja elől többször elmenekültem. Nyughatatlan vérem következtében életem végén börtönbe vetettek, majd gyilkosság áldozata lettem.....
4. Itáliából gyemekkoromban kerültem Magyarországra, éveken át kormányoztam Horvátországot. Támogatóim közé tartozott a zágrábi püspök és a macsói bán, de a királyné kegyetlenségétől ők sem tudtak megóvni.....
5. Lengyelországból érkeztem Magyarországra Lajos király uralkodása idején. Mivel Zsigmond királynak feltétlen híve voltam, nagy váruradalmakkal jutalmazta hűségemet. Székhelyem a Trencsényhez közeli Bolondóc lett.....
6. Kezdetben a szultán vazallusa voltam, de Bajezid ankarai veresége után a magyar király fennhatósága alá kerültem. Tagja lettem a Sárkányos társaságnak, a király kegyéből megkaptam a Száván túli magyar birtokokat (pl. Nándorfehérvárt).....
7. Egy firenzei bankház alkalmazottjaként jöttem Magyarországra. Zsigmond király szolgálatában a sókamarák és a délkeleti megyék élén álltam. Halálom évében (1426) temesi ispán voltam.
8. Habár kiváló pénzügyi szakember voltam, igazi hírnevet a csatári pálos kolostor számára ajándékozott Bibliával szereztem magamnak.

8 p.

IV. Állítsátok időrendi sorrendbe (1-4) a török birodalom terjeszkedésével kapcsolatos helyszíneket!

Marica folyó

Rigómező

Havasalföld

Gallipoli

4 p.

V. Kivel tárgyalhatott volna Zsigmond király az 1400-as években ha

Havasalföldre

Boszniaába

Szerbiába

Csehországba

Török birodalomba

látogatott volna? (Több helyes válasz is adható!)

5 p.

VI. Kössétek össze az alábbi egyetemi városokat alapításuk évszámával! (Az egyik évszám egy városhoz sem kapcsolható!)

Pécs 1364

Prága 1395

Krakkó 1328

Óbuda 1365

Bécs 1367

1348

5 p.

VII. Egészítsétek ki a Zsigmond király bevételeit összefoglaló beszámolóból a hiányzó részeket!

A király legjelentősebb bevétele a-ból származott. A kibányászott sót raktárakba az ún.-ba szállították. A kincstár rendes bevételei között a Károly Róbert idején bevezetett adó afoglalta el a második helyet. Szlavóniában és Pozsega megyében az ún.-t szedték a jobbágyoktól. Külön adója volt az erdélyi román népességnek: a.....

A és az adóbevételek mellett a harmadik legjelentősebb királyi pénzbevétel- a szintén Károly Róbert által megreformált --ból és a-ból származott. Nem elhanyagolható tétel volt a kincstári bevételek sorában az ún., a bel és külkereskedelmi forgalomra kirótt értékvám. Erdélyben a felelt meg neki. Beszedéséről a gondoskodtak. Ezek voltak a korona ún. rendes évi bevételei. Zsigmond azonban korántsem érte be velük. Így tehát uralkodása kezdetétől arra kényszerült, hogy rendkívüli pénzforrásokat tárjon fel, elsősorban a adókból, a királyi zálogba bocsátásából vagy eladásából, végül azjavadalmak adóztatása vagy ideiglenes lefoglalása révén. A királyi városoktól szedett szokásos évi adón, a felül gyakorta követelt kisebb-nagyobb összegeket. A királyi zálogba bocsátásának egyik legismertebb példája , hogy a II. Ulászló lengyel királytól felvett kölcsön fejében elzálogosította a egy részét.

17 p.

VIII. Olvassátok el figyelmesen a forrásokat, majd válaszoljatok a kérdésekre!

1. „Tudjátok meg, hogy országunk főpapjai, bárói és nemesei egymás közt beható és egyértelmű megbeszélést folytatván, élénk járulva alázatosan azt kérték tőlünk, hogy mivel kamaránk silány pénze országunk lakosságát igen sújtja, országunk egykori jólétének helyreállítására s a közérdek javára, maradandó értékű és az egész országunkban mindenütt forgó új, jó pénzt veressünk.” / Károly Róbert új dénárok verését rendeli el, 1323./

Milyen kötelezettséget vállaltak a főurak a reform megvalósítása érdekében?

.....

Hogy nevezzük azt a pénzt, amelynek a váltópénze a forrásban szereplő dénár?.....

Hol vertek ilyen pénzt először Európában?.....

Milyen királyi monopólium bevezetése tette lehetővé a pénzügyi reformot?.....

2. „...parancsoljuk, hogy minden megyében, minden egyes kapu utánelőbb említett kamaránknak tizennyolc dénárt a kamarák ispánjának a kezéhez kell szolgáltatni és fizetni.”

Milyen kapuméret után fizetendő a fenti összeg?.....

Mit helyettesít a kapu kifejezés, mi a kivetett adó tényleges alapja?.....

Milyen korábbi királyi bevétel pótlására szolgált az új adó bevezetése?.....

Kik élveztek mentességet az adófizetés terhe alól? (min.:2).....

3. „Országunk főpapjainak és báróinak alaposan megfontolt tanácsával egyetértően kegyesen elrendeljük örökre szólóan, hogy ha a főpapok...nemesek bármelyikének földjein és birtokain arany-, illetve ezüstbányát fognak találni, ...akkor ugyanők örökre élvezzék örvendezve azon földjeik változatlan birtoklását...”

Mire kötelezték korábban a tulajdonost, ha kiderült, hogy földje nemesércet rejt?.....

Milyen szolgáltatással tartoztak a királyi bányászok uralkodójuknak?.....

.....

Hogyan tette a király érdekeltté a birtokosokat a bányák feltárásában?.....

.....

4. „Az Úr 1335. évében Szent Márton ünnepe körül (a) ...cseh király és fia, Károly, meg a lengyelek királya Magyarországra... jött Károly királyhoz...”

Hol zajlott le a nevezetes találkozó?.....

Ki volt ekkor a cseh és a lengyel király?.....

Milyen megállapodások születtek? (min.:2).....

5. „Az Úr 1339. évében ...Lengyelország királya, július havában Visegrádra jött Károly királyhoz, országos püspökeinek és báróinak kíséretében, és ezeknek egyetértésével és akaratából Lengyelországot szabad elhatározással Lajos úrra...hagyta, mivel neki nem volt fia.”

Mikor realizálódott a megállapodás?.....

Milyen kapcsolat jött létre a két ország között?.....

Ki kormányozta Lengyelországot a (lengyel) király halálát követően?.....

6. „...igen kedves ősünknek és elődünknek, második András király úrnak előbb említett s aranypecsétjével megerősített, minden gyanútól egészen mentes, szóról szóra ide beiktatott levelét az abban foglalt minden szabadsággal egyetemben elfogadjuk, helybenhagyjuk és megerősítjük.

11.§. Kivéve...”

Milyen törvény megerősítésére került sor, mi jelent ez alól kivételt?.....

.....

Hogy nevezzük az új rendelkezést, mi ennek a lényege?.....

.....

Mikor született a fenti törvénykönyv?.....

Melyik társadalmi réteg igényei jutottak kifejezésre a törvénycikkekben?.....

7. „Az Úr testet-öltésének ezernégyszázegyedik évében tehát...az ország bárói csalárdul megrendezett tanácskozás ürügyével a királyi palotába mentek, és azt kívánták, hogy a király is jelenjék meg körükben. Amikor a király megjelent, szemére vetették összes gonosztettét, amit csak össze tudtak hordani ellene, majd nagy zajongás közepette rávetették kezüket.”

Kik álltak az összeesküvők élére? (min.:2).....

Milyen „gonosztetteket” róttak fel a király vétkeiül? (min.:3).....

.....

.....

.....

Kinek a segítségével szabadult ki Zsigmond a fogságból?.....

8. „...országszerte hirdetett közönséges hadjárat alkalmával az egyes bárók, előkelők és birtokos nemesek maguk személyesen megjelenvén, ...uradalmaik mennyiségéhez képest állítsanak katonákat; tudniillik minden harminchárom jobbágy után egy tegzes lovast;”

Hogy nevezzük a dekrétum nyomán kiállított katonaságot?.....

Mennyiben tért el ez a cikkely a hasonló tárgyban korábban hozott rendelkezéstől?.....

.....

Sorold fel, hogy melyek Zsigmond korában a magyar hadszervezet alapelemei?.....

.....

9. „...szent koronánk tekintélyéből és királyi hatalmunk teljességéből következően akarjuk,... hogy egyetlen bullás...se legyen képes és ne merészeljen a mi külön (esetenkénti) hozzájárulásunk és beleegyezésünk nélkül bármiféle egyházi javadalmakat...elfogadni, elnyerni...”

Hogy nevezzük a magyar királyok fenti részlettel kapcsolatos jogát?.....

Milyen jog meghirdetésével párhuzamosan került sor a rendelkezés kinyilvánítására?.....

.....

Melyik évben adta ki Zsigmond ezt a rendeletet?.....

10. „Hogy mindenkinek mindkét szín alatt kell áldoznia.

Hogy az összes szentek neveit törölték a miséből.

Hogy a pápának nincs nagyobb tekintélye, mint az egyszerű papnak...”

Ki a forrásrészletben megfogalmazott gondolatok (angol) eszmei szerzője?

Melyik zsinaton ítélték el Husz Jánost?.....

A zsinat tevékenysége következtében milyen változások történtek az egyházban?

.....

Hol és milyen tartalommal került sor az egyház és a huszitizmus mérsékelt szárnya közötti megállapodásra?

.....

46 p.

IX. Hol találhatóak és kinek szentelték ill. mi a nevük a képen látható templomoknak?

Kapcsoljátok össze az egymáshoz tartozó betűket és számokat, majd írjátok be a táblázatba városok nevét!

1. Szent Jakab

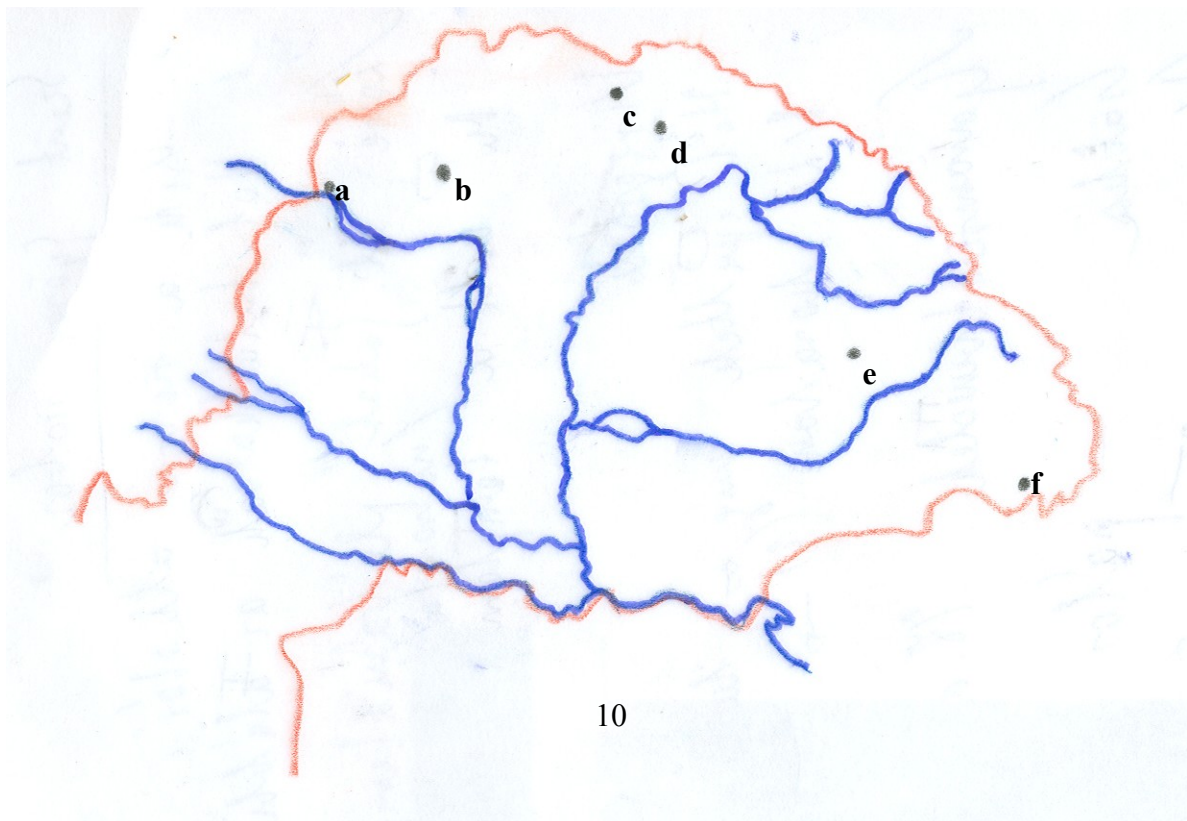
4. Szent Mihály

2. Szent Benedek (bencés) apátsági templom

5. Fekete-templom

3. Szent Márton

6. Szent Erzsébet

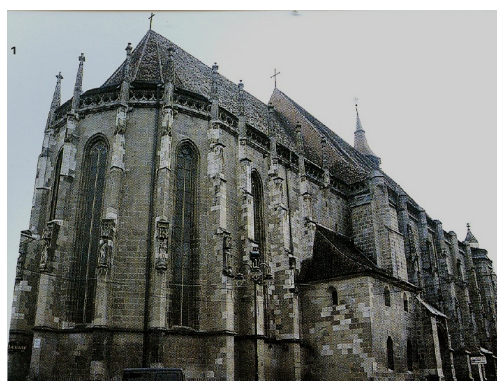
A

B

C

D

E

Templom nevének sz. Vaktérkép betűjele

F

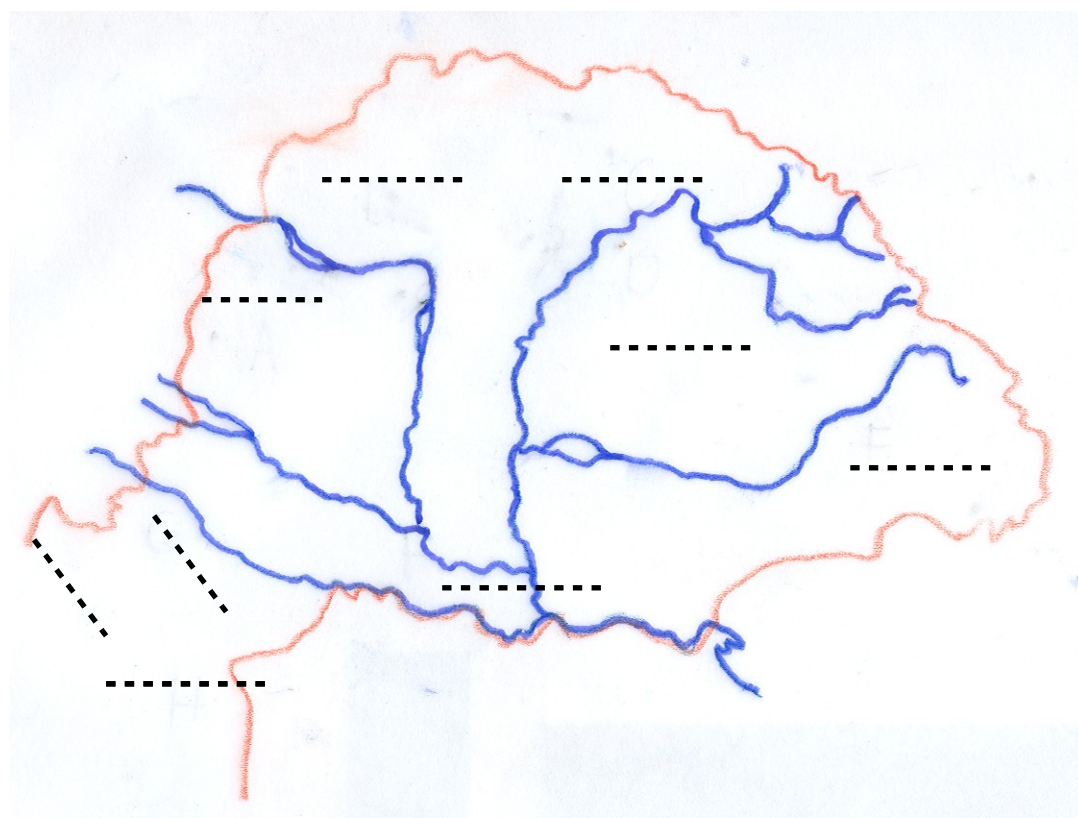
Kép betűjele

A város neve

1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

18 p.

X. A térkép kipontozott helyeire írjátok be a területet birtokló tartományúri család nevét!

9 p.

XI. A forrás és a térkép segítségével válaszoljatok a következő kérdésekre!

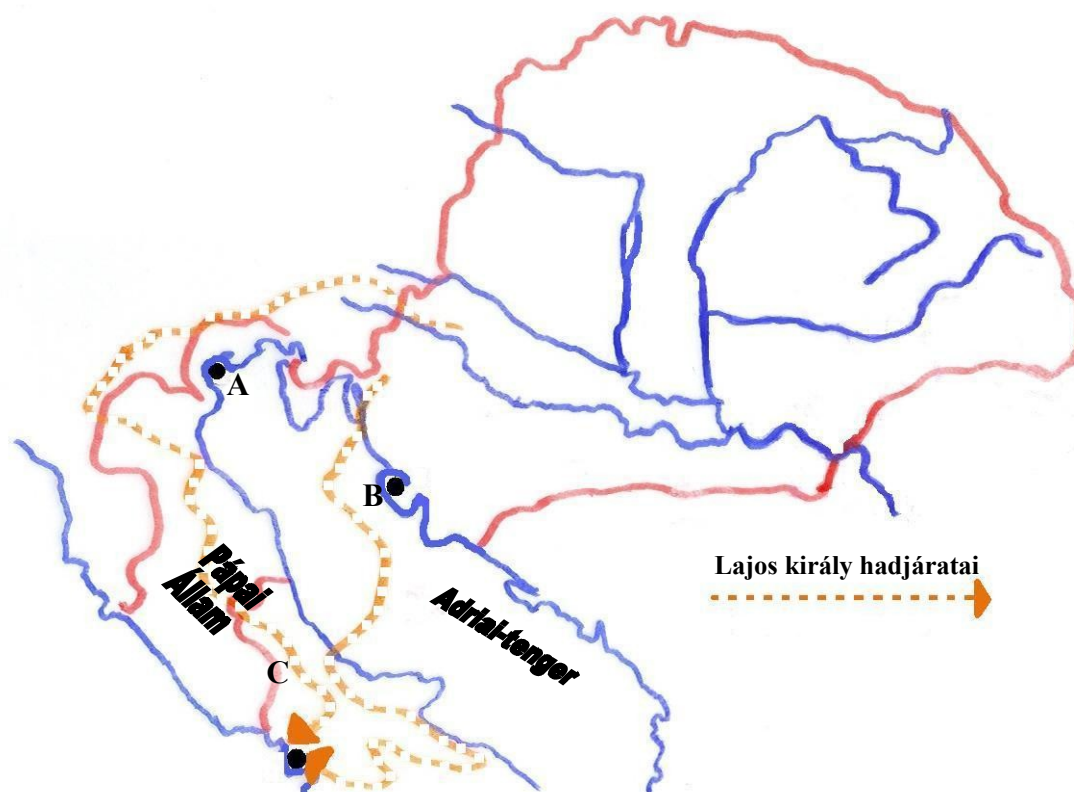
...”Magyarország királynéja...az úr 1343. évében tisztes kísérettel...elindult Itáliába, a királyi felségnek megfelelően sok és nagy pompával ment és haladt, a költségekre 27 ezer márka tiszta ezüstöt és 17 ezer márka tiszta aranyat vitt magával.”

Ki a forrásban szereplő királyné?.....

Mi volt követjárásának a célja?.....

Milyen hatása volt az európai pénzpiacra a fenti kincsek szétosztásának?.....

.....

Milyen városokat jelöltünk a térképen?

A:

B:

C:

Mi volt a „C” jelű várossal kirobbant konfliktus oka?.....

Melyik években került sor háborús eseményekre?.....

Mi lett a háború eredménye?.....

Lajos király a „dózsét ünnepélyes követek és levelek meg különleges küldöttek révén mint a béke buzgó híve többször megkereste, és figyelmeztette arra, hogy az egészében elfoglalt és birtokolt Dalmáciát és a tengerparti városokat neki és a Szent Koronának adja vissza.”

Ki volt az a magyar király, aki Dalmáciát a Magyar Királyság részévé tette?.....

Miért ütközött Magyarország és az „A” jelű város érdeke a térségben?.....

.....

Kinek a pártjára állt a „B” jelű város?.....

Mikor került sor békekötésekre, miben állapodtak meg a szerződő felek?.....

.....

.....

16 p.